

سورة النمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ
 الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾ وَوَرِثَ
 سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَلِمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ
 وَأَوْتَيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾
 وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالإِنْسِ وَالطَّيْرِ
 فَهُمْ يَوَازِعُونَ ﴿١٧﴾ حَتَّى إِذَا اتَّوَا عَلَى وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ
 نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ
 سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا
 مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
 الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدِيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
 وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ
 فَقَالَ مَا لِيَ لَأَرَى الْهُدُودَ أَمْ كَانَتْ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢٠﴾
 لَأُعَذِّبُنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحُنَّهُ أَوْ لِيَأْتِنِي
 بِسُلْطَنٍ مُبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ
 بِمَا لَمْ تُحِط بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَأٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

تلفظ حروف خاص

یادآوری و تمرین تلفظ سه حرف «ذ، ظ، ض»

«ذ» به صورت نوک زبانی و با قراردادن زبان بین دندان تلفظ می‌شود؛ مانند :

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

«ظ» مانند «ذ» ولی درشت و پر و با تکیه بر گلو تلفظ می‌شود؛ مانند :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

«ض» مانند «ظ» ولی محکم تلفظ می‌شود؛ مانند :

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
وَلَا الضَّالِّينَ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این سه حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نعمت ، شکر می‌کنم ، عمل می‌کنم

معنا	کلمه	ردیف
که، چیزی که، کسی که	أَلْتَى	۴
بخشیدی، نعمت دادی	أَنْعَمْتَ	۵
عمل می‌کنم	أَعْمَلُ	۶

معنا	کلمه	ردیف
که، اینکه	أَنْ	۱
شکر می‌کنم	أَشْكُرُ	۲
نعمت... هر چیز خوبی که خدا به انسان بخشیده است	نِعْمَةٌ	۳

فعالیت دوم

به الگوی زیر و تغییر جزئی که در معنای فعل پیش می‌آید، توجه کنید.

أَنْ + أَعْبُدُ : که + عبادت می‌کنم ← أَنْ أَعْبُدَ : که عبادت کنم
لِـ + يَعْلَمُونَ : تا + می‌دانند ← لِيَعْلَمُوا : تا بدانند

تهیه کننده: مسعود حیدری - گروه معارف بندرماهشهرشهریوره ۱۴۰۰

اینک معنای این ترکیب‌ها را کامل کنید.

تمرین

أَنْ + أَتَلُو : که + تلاوت می‌کنم ← أَنْ أَتَلَوْا : که تلاوت کنند
لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ : برای قومی که شکر کنند ، لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ : تا آنها شکر کنند

فعالیت سوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- قَالَ رَبِّ ۱ : گفت پروردگارا
- ۲- أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ ۲ : که شکر کنم نعمت تو را
- ۳- أَنْعَمْتَ عَلَيَّ ۳ : بخشیدی بر من
- ۴- وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ ۴ : و بر پدر و مادرم
- ۵- أَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا ۵ : که انجام دهم کار شایسته
- ۶- بِرَحْمَتِكَ ۶ : به بخشش تو

۲- عَلَيَّ = عَلَيَّ + ي : بر من

۱- رَبِّ = رَبِّي = یا رَبِّي : ای پروردگار من، پروردگارا

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۷۷ تا ۳۸۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این عبارات قرآنی را از سوره نمل کامل کنید.

۱- ... وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ

و (حضرت سلیمان) گفت: **خدایا** به من الهام کن که **شکر کنم**. نعمت. تو را،

۲- الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ

که **بخشیدی** بر من و بر پدر و مادرم

۳- وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ

که **انجام دهم** کار خوبی که آن کار موجب رضایت تو است؛

۴- وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و وارد کن مرا به **رحمت** خودت در (گروه) ... شایسته ات. **بندگان**

ج- از صفحه ۳۸۰ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- این کلام زیبا را که به نقل از حضرت سلیمان علیه السلام در صفحه ۳۸۰ قرآن کریم آمده است، ترجمه کنید.

به نظر شما این کلام چه نکات قابل توجهی دارد؟ سعی کنید آن را حفظ کرده، در زمان مناسب آن را به کار ببرید.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

ترجمه:

سورة النمل

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ ^ط
 ٥٩ اللَّهُ خَيْرٌ مَّا يُشْرِكُونَ ٥٩ أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ
 ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ لِكُفْرَانِكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا ٥٩ أَلَيْسَ
 مَعَ اللَّهِ ^ج بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ٦٠ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا
 وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ
 بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ٦١ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ ^ط بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
 ٦١ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
 وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ٦٢ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ ^ج قَلِيلًا مَا
 تَذَكَّرُونَ ٦٢ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ
 وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ٦٣ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ ^ج
 تَعْلَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ٦٣ أَمَّنْ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ
 وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ٦٤ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ ^ج
 قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٦٤

آموزش معانی

● ● ● فعالیت اول جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

با ، شریک قرار می دهند ، دریا

معنا	کلمه	ردیف
با، همراه با	مَعَ	۴
برتر است	تَعَالَى	۵
شریک قرار می دهند	يُشْرِكُونَ	۶

معنا	کلمه	ردیف
خشکی، صحرا	بَرًا	۱
دریا	بَحْرًا	۲
می فرستد	يُرْسِلُ	۳

● ● ● فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- يَهْدِيكُمْ: هدایت می کند شمارا

۲- فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: در تاریکی های خشکی و دریا

۳- وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ: و کسی که می فرستد بادها را

۴- أَعْلَىٰ مَعَ اللَّهِ: ایامعبودی با خدا هست

۵- تَعَالَى اللَّهُ: برتر است خداوند - گروه معارف بندرماه شهرشهریوره ۱۴۰۱

۶- عَمَّا يُشْرِكُونَ: از آنچه شریک قرار می دهند

۱- عَمَّا = عَن + مَا : از آنچه

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۸۲ تا ۳۸۵ قرآن کریم را بخوانید.
ب- ترجمه این آیه از سوره مبارکه نمل را کامل کنید.

۱- اَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
هدایت می کند شمارا در تاریکی های خشکی دریا
یا کسی که ... و ...

۲- وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ
کسی که می فرستد بادها را بشارتی از رحمت خود (باران)

۳- اَعْلَهُ مَعَ اللَّهِ

آیا معبودی با خدا هست ؟!

۴- تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٢﴾

برتر است خداوند از آنچه شریک قرار می دهند

ج- از صفحه ۳۸۴ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

تهیه کننده: مسعود میدری - گروه معارف بندرماهشهرشهریوره ۱۱۴

د- آخرین آیه صفحه ۳۸۴ قرآن کریم از حرکت کوهها که به نظر ساکن می رسند، پرده برداشته است؛ خبری که در زمان نزول قرآن کریم، انسانها و حتی دانشمندان، هیچ آگاهی نسبت به آن نداشتند.

حرکت کوهها

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ

نمل ۸۸

کوهها را می بینی و آنها را ساکن می پنداری، در حالی که مانند ابرها در حرکت اند.

سایم قرآنی

انس با قرآن کریم

«ما وقتی بچه بودیم، همه می‌نشستیم و مادرم قرآن می‌خواند؛ خیلی هم قرآن را شیرین و قشنگ می‌خواند. ما بچه‌ها دور مادر جمع می‌شدیم و ایشان به مناسبت آیه‌هایی که می‌خواندند، زندگی پیامبران را برای ما تعریف می‌کردند. خود من، اولین بار، زندگی حضرت موسی، حضرت ابراهیم و بعضی از پیامبران دیگر را از زبان مادرم، هنگام خواندن قرآن شنیدم.»

این خاطره یکی از خاطرات رهبر معظم انقلاب است. ایشان از دوران کودکی و نوجوانی به قرآن کریم و جلسات قرآنی بسیار علاقه‌مند بودند و قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، با تشکیل جلسات قرآنی، جوانان را با قرآن کریم آشنا می‌کردند و خواندن، فهمیدن، تدبر و دقت در معنای آیات و معارف قرآن را به آنها می‌آموختند. مردم مشهد مقدس از جلسات ایشان در مسجد کرامت، خاطرات خوب و به یادماندنی دارند.

در اینجا برخی از خاطرات و سخنان ایشان را برای شما نقل می‌کنیم.

۱- در دوران طاغوت، من در مشهد جلسات تفسیر و درس قرآن داشتم. به جوانانی که می‌آمدند، می‌گفتم هر کدام از شماها یک قرآن همراه داشته باشید؛ اگر در جایی منتظر کاری می‌ایستید و فراغت پیدا می‌کنید، یک دقیقه، دو دقیقه، پنج دقیقه، نیم ساعت قرآن را باز کنید و به تلاوت آن مشغول شوید تا با این کتاب انس پیدا کنید.

۲- خواندن قرآن، از اول تا آخر یک چیز لازمی است. باید قرآن را از اول تا آخر خواند؛ باز دوباره از اول تا آخر؛ تا همه معارف قرآنی یکجا با ذهن انسان آشنا شود. البته معلمینی لازمند تا برای ما تفسیر کنند و معارف آیات را برای ما بیان کنند.

۳- اول باید قرآن را خوب بخوانید؛ تلاوت را خوب، زیبا و جامع و صحیح بخوانید. دوم معانی و مفاهیم قرآنی را بفهمید و سوم قرآن را حفظ کنید. حفظ قرآن خیلی مهم است شما جوان‌ها به این احتیاج دارید و می‌توانید (این کار را انجام دهید). تکرار آیات قرآنی و انس دائمی با قرآن، به شما فرصت می‌دهد که در قرآن تدبر کنید.

۴- عزیزان من! جوانان پاکستان انقلابی ما! رابطه خود را روز به روز با قرآن بیشتر کنید. قرآن بخوانید و در آن تدبر کنید. دشمن نمی‌خواهد مسلمانان آیات قرآن را مثل عَلم^۱ در دست بگیرند؛ چون قرآن تکلیف‌ها را معین کرده است؛ تکلیف مسلمانان را، تکلیف جهاد را، تکلیف زندگی اسلامی و مرگ اسلامی را. ما باید رابطه‌مان را با قرآن روز به روز مستحکم‌تر کنیم.

۵- هر کدام از شما جوان‌ها که آیه‌ای از قرآن را خوب می‌خوانید، یا بخشی از قرآن را خوب حفظ می‌کنید یا با مفهومی از مفاهیم قرآن آشنا می‌شوید، بنده با همه وجود در مقابل پروردگار شکر و سپاس می‌کنم و می‌گویم «الحمد لله رب العالمین».

